

**Kiadja: A FÖLDMIVELÉSÜGYI M. KIR. MINISZTERIUM
AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET” HIVATALOS KÖZLÖNYE**

**MEGJELENIK minden hó 1-én és 15-én.
Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.
Nemtagoknak előfizetési díj: Egész évre 6 K, fél évre 3 K**

Szerkeszti: **RÉPÁSSY MIKLÓS.**
Szerkesztőség: Budapest, V., Ügynök-utca 19. szám., IV. emelet.
A lapra vonatkozó mindennemű közlemények a szerkesztőséghez intézendők.
Hirdetéseket a lap számára a „Pátria” r.-t. Budapest, Üllői-út 25. vez. fel.

TARTALOM: Újabb eredmények a káros szennyesvizek értékesítése és tisztítása terén. *Halmi Gyula.* — Pisztrángos tógazdaság nagy-bani üzemmel. (Folyt.) *Dolján* után (fs). — Irodalom. Könyvismertetés. — Társulatok. Egyesületek. — Vegyesek. — Hivatalos árjegyzés. — Hirdetések.

**Újabb eredmények a káros szennyesvizek
értékesítése és tisztítása terén.**

Irta: **Halmi Gyula.**

Néhány hónap mulva lesz tíz éve, hogy a M. kir. halélettani és szennyvíztisztító kísérleti állomás mai önálló (bár véglegeseznek még alig tekinthető) helyiségeibe költözött és rendszeres tevékenységét megkezdte. Ez a körülmény időszerűvé tenné, hogy áttekintő összegezésben ismertessük azokat az eredményeket, amelyeket az állomás az élővizek tisztántartása tekintetében, illetőleg az állapotok javítása terén ez irányban elért s hogy általában vázoljuk az állomás tízesztendő tevékenységének főbb eseményeit és adatait. A mai viszonyok között azonban az ilyen ismertetés éppenséggel nem volna hálás feladat. Nemcsak azért nem, mert hiszen a tudományos irányú kísérleti intézmények működésének első tíz éve rendszerint a kialakulásnak, fokozatos berendezkedésnek és a célok közelebbi kitűzésének, a munkaprogramm megállapításának az ideje szokott lenni; hanem nem kis részben azért is, mert az állomás ma még ideiglenes, bérelt helyiségeiben rendeltetésének csak a lehetőség szűkreszabott korlátai között felelhet meg és a munkaprogrammjába fölvetett feladatok jórészenek megoldására még a legelemibb előfeltételek; a kísérleti berendezések is hiányzottak eddigelé; legfőképpen azonban tán azért nem volna előnyös sorra venni az első tíz éves működés eredményeit, mert e tíz évből idestova három esztendő a háború idejére esik. Már pedig a háború ideje alatt nagyobb arányú kísérleti tevékenység kifejtése teljeséggel lehetetlen volt. Megcsappant munkaerővel, megszorított anyagi eszközökkel, a berendezések, eszközök, vegyszerek beszerzésének leküzdhetetlen nehézségei közepette rendszeres, céltudatos munkásságra alig lehetett mód és lehetőség e három év alatt. Az olyan be-

számoló, a mely hű képét igyekeznek adni annak, hogy élővizeink tisztántartásának javítása terén az állomás főnnállása első tíz évében minő eredményeket ért el: ez okoknál fogva aligha bővelkedhetnék nagyobb jelentőségű eseményekben s bizonyára fölöttébb szürke adatokat tartalmazhatna csupán.

Ha az állomás főfeladatául azt tekintjük, hogy az élővizek tisztántartása tekintetében tanulmányokkal, kísérletekkel, tanácsokkal és szakvéleménnyel, útmutatással és új eljárások kidolgozásával, vagy kipróbálásával a meglévő állapotok lehető nagyfokú javítására törekedjék, akkor meg kell állapítanunk, hogy az elmúlt első tíz esztendő az állomás életében igen is hozott ez irányban nagy, jelentős és nevezetes eredményeket, sőt különösképpen épp az a három esztendő, amely az állomás (és majd minden állami kísérletiügyi intézmény) működését a háború alatt megbénította, volt rendkívül termékeny ez eredményekben. A tárgyilagos igazság érdekében azonban meg kell állapítanunk, hogy ezek a becses eredmények legnagyobbbrészt nem az állomás munkásságának gyümölcsei, a mely munkásság épp ez utolsó években a legszűkebbre volt korlátozva, hanem a háború szülte kényszerű szükség teremtette meg azokat. Az állomásra majd ott vár jelentős feladat, ha arról lesz szó, hogy az elért eredményeket még megjavítsuk, az egyes káros szennyesvizek hasznosítására, vagy tisztítására kidolgozott és eddig jól bevált, vagy sikerrel kecsegtető újabb eljárásokat tökéletesítsük, a gyakorlatban minél általánosabban elterjesszük, szóval, hogy az eddig elért eredményeket a köz javára minél nagyobb mértékben értékesíteni segítsünk.

A háború folyamán az élővizek tisztántartása tekintetében mutatkozó javulások részben csak ideiglenes jellegűek, pl. a melyek egyes kényszerű üzembeszün-
tetések következményei; ezekkel a jövőben aligha számolhatunk. Sokkal jelentősebb, becsesebb eredmények

azonban azok, a melyek számos ártalmas szennyvíz *hasznosítása* tekintetében ezideig ismertekké váltak; ezeket az eredményeket megtartani, sőt a jövőben még fokozni föltétlenül szükséges lesz.

A különféle ipari, továbbá a városi szennyvizek okozta ártalmak élővizeinken a háború előtt igen sok súlyos és jogos panaszra adtak okot. Megállapíthatjuk, hogy a háború e szennyezések megszüntetése, vagy csökkentése tekintetében általában igen kedvező hatással volt. Gondoljunk csak arra, hogy a nagymértékű nyersanyaghiány következtében, a mely sok mezőgazdasági ipari nyersanyagoknak emberi élelemre való fölhasználását tette szükségessé, elsősorban éppen azoknak az iparágaknak az üzeme korlátozódott nagy mértékben, vagy szűnt meg teljesen, a melyek a legártalmasabb, rothadó szerves anyagokkal erősen elszennyezett szennyvizeket bocsátották le az élővizekbe, mint pl. a cukoripar, keményítő-, szesz-, sör- és cellulózeipar. A répa, burgonya, búza, tengeri, árpa stb. ipari célokra való fölhasználásának szükségszerű korlátozása természetszerűen maga után vonta, hogy ez anyagok földolgozása során sokkal kevesebb szennyvíz keletkezett s tényleg megállapítható, hogy ez iparvállalatok szennyvizei okozta vízszennyezések miatt a panaszok az utolsó három év alatt nagyon megcsappantak, sőt egészen megszűntek. A szulfítcellulózegypárák üzemét a fa kitermelésének és szállításának nehézségei, továbbá kivált a piritbeszerzés, a szűrő- és nyomópréskendők megszerzésének nagy nehézségei hasonlóképpen erősen korlátozták. A cellulózegypártás csökkenésével együtt járt a papírgyártás csökkenése, melyet a gyanta, enyv és más segédanyagok beszerzésének nehézsége is fokozott. A papírgyártás üzemkorlátozása a festékes és rosttartalmú szennyvizek okozta szennyezések jelentős csökkenését vonta maga után. A textilipari üzemek nyersanyaghiánya a posztógyári, kékfestőüzemi, stb. szennyvizek mennyiségét csökkentette erősen. A nyersanyaghiány és különböző kormányintézkedések következtében erősen korlátozódott a petróleumgyárak üzeme is. Igaz, hogy ezzel szemben számos iparág üzeme tetemesen fokozódott; így elsősorban a hadiszergyárak, továbbá a bőrgyárak, cserzőanyaggyárak üzeme. Fokozódott, illetőleg nem csökkent a falepárológyárak üzeme is, de ezek szennyvíztisztítási gyakorlatilag jól lévén megoldva, vízszennyezés miatt 1914 óta ellenük nem volt panasz.

A nagyrészt kényszerű üzemkorlátozások következtében tetemesen megcsappant szennyvízlevezetés üdvös hatásának a gyakorlatban kétségtelenül észrevehetően meg kellett nyilvánulnia és bizonyára igen kívánatos volna pontosabb vizsgálatok alapján tájékozódni arról, hogy minő hatással volt a vízszennyezések erős csökkenése pl. a *halászatra* az utolsó években? Mert hiszen nem egy (kivált kisebb) élővizünk volt, a melyet azelőtt valóságosan szennyvízcsatornának lehetett volna minősíteni; s ha ma a viszonyok e tekintetben jelentősen megjavultak, ennek üdvös hatásait pontosan megismerni és tanulságait megállapítani a jövőre igen kívánatos volna. A viszonyoknak az említett okokból történt lényeges javulására kell következtetnünk abból a körülményből is, hogy élővizek elszennyezése miatt a m. kir. halélettani és szennyvíztisztító kísérleti állomáshoz a háború alatt igazán csak elvétve, alig néhány panasz érkezett, szemben a háború előtti tömeges panaszokkal.

Ez a körülmény egymagában persze még nem sokat mond, mert nem szabad elfelednünk, hogy a háborús események következtében az ellenőrzés köre rendkívül

megszűkölt s a hadiesemények folytán fokozatosan egész országrészek kapcsolódtak ki a rendszeres ellenőrzés és hatósági felügyelet köréből: nyomban a háború kitörése után Dél-Magyarország, majd egész Észak- és Kelet-Magyarország, mult év nyara óta pedig egész Erdély. Vízhasználatengedélyező ügyekről ez országrészekben szó sem volt, még kevésbé vízrendőri kihágási ügyekről. A forgalom fokozatos megromlása, sőt teljes megbénulása a hathatós ellenőrzés fizikai lehetőségeit és előfeltételeit is megszüntette. Hovatovább a vízjogi törvény végrehajtásával kapcsolatos közigazgatási és műszaki eljárások a Nagyalföldre, a Duna-Tisza-közére s Nyugat- és Északnyugat-Magyarország, illetőleg a Dunántúl területére korlátozódtak; az ország többi területein az élővizek állapotáról, tisztasági viszonyairól a háború újabbi szakáiban pontos tudomásunk, adatunk egyáltalán nincsen. Csak az a valószínű föltevés szól a mellett, hogy e külső és belső hadművelési területeken az élővizek tisztasága tekintetében javulniok kellett a viszonyoknak a háború folyamán, hogy olyan vidékeken, a hol a hadiesemények a közigazgatási hatóságoknak és a vízügyi műszaki szolgálat tisztviselőinek a vízjogi törvény végrehajtásával kapcsolatos rendszeres ténykedését lehetetlené tették, ott még kevésbé lehetett szó rendes ipari tevékenységről, tehát ipari vízszennyezésekről, továbbá, hogy ilyen vidékeken a városi lakosság száma is természetszerűen erősen megcsappant.

Kétségtelen, hogy a fönnebbieken részletezett okok folytán igen számos élővizünk, a melyeknek tisztaságához békeidőben jogosan fért szó, a háború folyamán tetemesen megtisztult s hogy ma sokkal több esetben lehet szó ú. n. szűz, szennyeztelen élővizekről, mint azelőtt. Az ilyen őszállapotú, természetes tisztaságú élővizek minőségének és összetételének alapos megismerése, részletes vizsgálata fölöttebb szükséges volna. Természetszerűen célszerű volna ez őszállapotú, szennyeztelen élővizek mostani kémiai összetételét is pontos vizsgálattal megállapítani; azonban e vizsgálatok során, a melyek hivatásának azt tartanám, hogy jövő összehasonlítás, kiindulási alap teremtése céljából a mai, normálisnak tekinthető állapotot mintegy szabatosan megrögzítsék, aránylag kevesebb jelentőséget tulajdonítok a kémiai, mint inkább a biológiai vizsgálatoknak. Még pedig egyrészt azért, mert az élővizek kémiai tekintetben való elszennyezése általában nem oly érzékeny és ritkán olyan nagyfokú, mint a biológiai tekintetben megállapítható szennyezés, a melynek érzékenységi határa megközelíti a mikrokémiai reakciók érzékenységi határát; másrészt azért is, mert élővizeink biológiai képének megállapításakor ezideig csaknem mindenkor szennyvízorganizmusokkal kisebb-nagyobb mértékben szennyezett víz biológiai jellegét volt csak módunkban megismerni, az őszállapotú, szennyeztelen, tiszta élővizek biológiai típusát rögzíteni ellenben vajmi ritkán sikerülhetett. Biológiai tekintetben tehát a mindenféle mesterséges szennyezéstől mentes élővizek mostani tüzetes megvizsgálása előreláthatólag sokkal érdekesebb eredményekre vezethet s sokkal tisztábban körvonalazható normák rögzítését biztosíthatja, mint a kémiai vizsgálat, mert hiszen a most megállapítható kémiai összetétel későbbi szennyezések alkalmával legföljebb ha néhány rendellenes alkotórész megjelenése vagy természetes alkotórész rendellenes megváltozása folytán, vagy a keménység megváltozásában juthat kifejezésre, holott ezzel szemben a plankton és a mikroszkópiái kép rendkívül gazdag változatos megfigyelésére nyújthatna módot.

A szennyezések lehetőségének az ipari tevékenység kényszerű megszorításán és a hadiesemények következtében való megcsappanásán kívül a háború egyik becses eredményének kell minősítenünk azt az örömdetes tényt, hogy az ország ama részeiben, a hol a közgazgatás rendes működését a háború alatt semmi háborús ok nem gátolta meg, a hatóságok általában sokkal szigorúbban őrködnek az élővizek tisztántartásán, mint annakelőtte és hogy fokozottabb figyelmet szentelnek az ezzel kapcsolatos kérdéseknek.

Nem kevésbé örömdetes jelenségnek kell mondanunk azt is, hogy a háború folyamán a szennyvíztisztítás és értékesítés kérdései iránt, valamint az élővizek tisztántartásának követelményeivel szemben is úgy szakörökben, mint a művelt nagyközönség körében is általában jóval élénkebb, általánosabb érdeklődés mutatkozott szeljtében, mint bármikor ezelőtt. Ezt az örömdetes jelenséget annak az általános figyelemnek kell tulajdonítanunk, a melylyel a közérdeklődés a háború folyamán, a külföldi nyersanyagbehozattól való elzárásunk éveiben szükségyszerűen mindennemű ipari és háztartási hulladék értékesítésének kérdése felé fordult. A mit békeidőben lelkes cikkekkel, tanulmányokkal, agitációval egyáltalán nem sikerült elérni, az a háború szűkös viszonyai között szinte önmagától megvalósult; figyelemmel fordult mindenki a szennyvizekben foglalt becses ipari és háztartási hulladékanyagok értékesítése felé és ez általános érdeklődés nem is maradt hasznos eredmények nélkül. Azzal, hogy az ipar fölismerte a szennyvizeiben foglalt hasznosítható hulladékanyagok visszaszerzésének jelentőségét, mód és lehetőség nyílt arra, hogy kisebb-nagyobb áldozatokkal megvalósítsa azokat az eljárásokat, a melyek az ilyen hulladékok hasznosítására sok esetben már régebben ki voltak dolgozva és közismertek voltak, részben pedig a háború folyamán dolgoztattak ki. Ezt tehát határozott, valóságos haladásnak kell minősítenünk az ipari szennyvízértékesítés terén. A házi szennyvizek becses hulladékanyagaina terelődő figyelem pedig mindenestre hozzájárult ahhoz, hogy az ilyen hasznosítható hulladékoknak a szennyvizekből való rendszeres visszatartását előmozdítsa; s ha ez irányban az elért eredmények korántsem oly jelentősek, mint az ipari szennyvizekkel elért eredmények, az az egy kétségtelen, hogy ha a közfigyelem megtanulta kellő értéke szerint méltányolni a szennyvizek értékesíthetőségének kérdését, akkor az ismeretek ilyen irányban való terjedésétől és a fogalmak tisztulásától, a szennyvízértékesítés jelentőségének a köztudatba való átszűrődésétől a jövőben csak hasznos, üdvös eredményeket lehet várunk. S mindenestre arra kell törekednünk, hogy ha a közérdeklődés a szennyvízértékesítés és tisztítás kérdései iránt egyszer fölébredt, ezt az érdeklődést többé elaludni ne engedjük.

Annak az érdeklődésnek, a melylyel a nyersanyaginség éveiben, kényszerű helyzetében az ipar a szennyvizek hasznosítása kérdése felé fordult, sok igen érdekes és értékes gyakorlati eredményt köszönhetünk. S ha a következőkben a szennyvízértékesítés és tisztítás technikai haladásának e nagyon becses eredményeit tüzetesen megismertetve, sorra veszzük, úgy bizvást megállapíthatjuk, hogy az utolsó évek során ez irányban folytatott tervszerű technikai tevékenységnek olyan jelentős eredményeket köszönhetünk, a melyek megtartása, általános elterjesztése és kifejlesztése nemzetgazdasági szempontból is igen nagyjelentőségű feladatnak mutatkozik, mert közöttük egyes eljárások olyanok, hogy

nemcsak a szennyvíztisztítás technikájában, hanem ipari technológiai szempontból is egészen új csapáson haladnak, új irányt jelentenek, e mellett pedig általában megoldják azt a kérdést is, hogy lehet az élővizek tisztántartását lehetőleg biztosítani. (Folyt. köv.)

Pisztrángos tógazdaság nagybani üzemmel.

(Folytatás.)

— Doljan Emil dolgozata után. Oest. Fisch. Zeitung, 1916. Nr. 19—24. —

(fs.) Száritott tengeri hal. Egészben véve sokkal kiadósabb tápszer, mint a friss tengeri hal, annál fogva, hogy a utóbbiak 80% víztartalmához képest ezek csupán 15% vízzel vannak terhelve.

Az ilyen száritott halat, egerek ellen oltalmazandó, legcélszerűbb száraz helyiségben zsákokban felfüggesztve tartani. Felhasználás előtt 2—3 napon át hideg mézoldatba (1 kavéskanálnyi ojtott meszet 1 l. vízben feloldva) áztatjuk, aztán pedig 12 órára át tiszta vízbe teszszük, majd 10 percnyi időtartamra leforrázzuk s azután a húsvágó gépen áteresztve megdaráljuk.

Teljes ázást esetleg azzal is érhetünk el, hogy a száritott halakat egész éjjelen át hideg vízben tartjuk s aztán lassan felforraljuk. Ilyenkor 1 kg. száritott hal 28 kg. súlyúvá gyarapodik. Ezt a tápszert délnémetországbeli telepek pótlószere gyanánt is alkalmazták, olyankor, ha nyáron a friss halak szállításánál akadályok támadtak. Tény azonban, hogy eme tápszerre itt-ott panaszok is hallhatók, a melyeket azonban valószínűleg a száritott halak nem kifogástalan kezelésére és adagolására, avagy pedig azoknak kevésbé kielégítő származására lehet visszavezetni. A száritott tengeri halat, kétségtelenül bizonyított használhatósága mellett, olyan tápszernek kell tekintenünk, a melyet a többiek szállításával kapcsolatos nehézségek miatt érdemes nálunk is figyelemre méltatni és használhatóságára nézve alaposan kipróbálni.

Ezeknek kapcsán ismerkedjünk meg részletesen egy oly pisztrángos tógazdasággal, a melyik majdnem kizárólag friss tengeri halakat etet, nevezetesen a már többször említett Conze féle sarlhuseni haltenyésztőteleppel, mely a Hamburg-Kieli vasút Brokstedt nevű állomása mellett fekszik.

Vízellátás dolgában a telep három különálló tó csoportra oszló, együtt 90 tóból áll, összesen 52,440 m³ vízfelülettel. Közvetlenül a világháború kitörése előtt egy negyedik, további 22 hízalótóból álló tó csoport volt kivétel alatt. Minden tó csoportot külön forrás vize táplált, percenként 500—600 liternyi vízjutalékkal. A vizet tehát egyik tóból a másikba vezetik jobb kihasználás végett.

Van néhány nagyobb, mintegy 1500 m³-nyi, növényzetben dús tavak is, a melyekben kizárólag maghalakat tartanak, mivel ezek vize 4—8 nap alatt újul fel teljesen. De akadnak 200—500 m³ nagyságúak és 1—1½ m. mélységűek is, a melyeknek vízjutaléka 12 óras felújulást biztosít, azért ezeket hízalóként értékesítik.

Az utóbbiak közül, a szintén bőven táplálható kisebbeket, mint telettetőket, négyzetméterenként 20 drb egynyaras szivárványos ivadékkal népesítik, míg a tulajdonképpen etetőtavakat, nyáron át négyzetméterenként csak 9—10 drb éves ivadékkal rakják meg. Fenekük kavicsos homok. Kevésbé jó minőségű és nagyobb tavakban ez az arány 2—3 darabra csökken.

A tavak vizének hőmérséklete, a felszínen mérve, a hízalótavaknál normálisan 12° R., maximumban pedig

27° R. A maghalas legnagyobb tavakban 14°, illetve 12° R., mi mellett az is megemlítendő, hogy a tavak fenekét ellepő hatalmas vízalatti flóra folytán, a jelzett maximális hőfokú vizet még a pisztráng is baj nélkül állta, holott kevésbé jó minőségű tavakban ugyanakkor már 17—18° R. hőmérséklet mellett tömegesen pusztultak. Néhány olyan tóban, a melyeknek a vize még az említettél is jobban felmelegszik, egy- és kétnyaras pontyokat és kísérletképpen még csukaivadékokat is tartottak. Az Északi tenger közelébe eső eme tógazdaságban évente 25—35 q asztalra való pisztrángot és mintegy 80.000 drb éves pisztrángot termelnek, továbbá 2500—3000 drb maghalat tartanak, mivégből naponta 150 kg. (télen félannyi) tengerihíjat etettek fel, a melyet mindennap Geestemündéből szállítottak és főzött állapotban adagoltak minden más tápszer keverése nélkül. A termelt éves ivadék elejét, min'egy 30.000 darabot, a telep tenyész- és hizlalóanyagának pótlására fordítják, az apróbb fejlettségűeket pedig áruba bocsátják.

Ezen telep vízzel való ellátásának sajtószerű módja mellett, a hizlalótavakat évente csak egyszer ürítik ki egészen és tisztítják alaposan s időnként a tóban végighúzott hálókkal meghalásszák a fejlettebb és a piacra kész halak megszerzését végett. Ilyen kezelés mellett természetesen a létszámbeli veszteség aránylag nagy.

Az itteni hizlalási üzem annyiban érdekes, mert a táplálóvizet egész tóson keresztül vezetik s teszik ezt olyan tavakban, a melyeket évenként csak egyszer, akkor is rövid időtartamra, lehet kiszárítani és még így is 24 óránként csupán kétszer lehet bennük a vizet felújítani.

Hogy ilyen mostoha körülmények között, minden gondozás és mintaszerű üzem mellett oly belterjes hizlalás folyhat, a nélkül, hogy halbetegségek mutatkoznának, annak okát a víz jóságában, a táplálás állandóságában, mindenkiféle pedig a tápszer kiváló minőségében kell keresnünk.

Ámde ily könnyen emészthető, az élő természetes táplálékkal majd egyenlő értékű haleledellel, minőt a friss tengeri halakban birunk, a tengertől távol, már csak igen kivételes esetekben rendelkezhetünk kellő mennyiségben s a hosszabb tartamú szállítások miatt csak ritkán a megfelelő minőségben; nos ilyenkor, vagyis a midőn nehezebben emészthető tápszerekkel kell dolgoznunk, egyrészt a vízzel való ellátás, a tápszereknek eltartása és előkészítése, másrészt a tavaknak tisztántartása tekintetében támasztható követelmények lelkiismeretes kielégítése mellett, még mindig lehet sűrűn használni és intenzíven etetni, illetőleg az ezekkel kapcsolatos kockázatot erősen leszállítani, mind azt egy második példán ismertetni fogjuk.

b) *Vágóhídi hulladékokkal való etetés.* Nagyobb mértékben csakis nagyobb városok közelében alkalmazható, akkor is csak úgy, ha a táplálékszerzés a lehető legtökéletesebben van szervezve, annak előkészítését és adagolását a legnagyobb tisztaság mellett és lelkiismeretességgel foganatosítja e célra rendelt megbízható és teljesen jártas személyzet. Ámde akkor is legyünk tisztában azzal, hogy kiváltképpen a háziállatok húsának megemésztése a halakra nézve nem könnyű feladat s hogy ilyen ételmen tartott halaknál vajmi gyakori a halállal végződő tömeges bélhurut. Ellenben sokkal kedvezőbb eredményt érhetünk el akkor, ha a szorosan vett húsfélék mellőzésével csupán a könnyebben emészthető részeknek, mint tudónek, lépnek és a beleknek adagolására szorítkozunk.

Példaként egy délnémetországi haltenyésztőtelepre utalunk, mely évenként mintegy 125 q asztalárút ad piacra.

Legnagyobb része 30 m. hosszú, 8 m. széles és 1.75 m. mély hizlalótavakból áll, a melyeknek mindegyike közvetlenül is kap vizet, de kap a fölötte fekvő tóból is. Eme tavak 2—2 betonfal által három egyenlő nagyságú medenczére vannak osztva, olyformán, hogy a falakon alkalmazott és rekesztődeszkák által elzárható nyílások segítségével bennök a vízállás kellően szabályozható. A táplálóvíz hőfoka nyáron 10° C., mely az alantabb eső tavakban egész 16° C. emelkedik, tehát olyan hőmérsékletre, a melyiknél a szivárványos pisztráng emésztőképessége a legnagyobb. A vízjutalék mennyisége szerint minden egyes medence víztartalma naponta ötször újul fel és nyilván ennek tudható be az, hogy a népesség arányát, az etetés kényes volta mellett is sikerült az említett maximumon túl emelni, nevezetesen négyzetméterenként 10 drb éves hallal eszközölni. (Folyt. köv.)

IRODALOM. KÖNYVISMERTETÉS.

Leidenfrost Gyula: Halak és tüskésbőrűek az Adriából. (II. előzetes jelentés a Magyar Tengerkutató Bizottságnak Ö.elsége „Najade” hajójával végzett állattani gyűjtéseiről. Állattani Közlemények. 1917. évfolyam. XVI. kötet. 1—2. füzet. Különlenyomat. 46 oldal, 11 szövegek közti rajzzal.)

Szerző az első és második Adria-expediczió gyűjtött halak és tüskésbőrűek feldolgozására vállalkozott. Az első expedíció alkalmával (1913. okt.) 27, a második pedig (1914. ápr.—május) 32, a szelvényvonalaktól független biológiai gyűjtőállomásról is összegyűjtött anyag feldolgozása az expedíció biológusaira sokkal nagyobb feladatot ró, mint a többi bizottságok munkája s így az anyaggal a kellő munkafelosztás mellett is csak évek múlva fog a biológiai bizottság elkészülhetni. A halak és különösen a tüskésbőrűek gyűjteménye oly nagy, hogy Leidenfrost ezeknek még előzetes átnevezésével sem készülhetett el.

Második előzetes jelentésében szerző az Adria déli medenczéből a következő mélytengeri halakat sorolja föl: *Vinciguerria lucetia* (Garman), *Paralepis speciosus* Bellotti, *Myctophum (Myctophum) Benoitii* Hygonis (Lütken) A. Brauer, *Myctophum (Myctophum) glaciale* (Reinhardt). Ezek a ritka halak a második expedícióban kerültek hálóba. Mind apróságok, világítószerveik vannak, melyeket *Leidenfrost* alaposan ismertet s a fajoknak eddig még hiányos leírását is kiegészíti. Az említett négy faj közül három az egész Földközi-tengerre, egy pedig az Adria faunájára új adat.

Értekezésének második részében a tüskésbőrűekkel behatóan foglalkozik, melyek közül egy az Adriából eddig ismeretlen volt. Dr. U. E.

„Mezőgazdasági Útmutató” a gazdasági tudósítók számára. Huszonötödik évfolyam. A m. kir. földmívelésügyi minisztérium 3. sz. kiadványa. 1917.

A szokott tartalommal jelent meg e hasznos könyvecske, most, a 25. jubiláris évfolyamában, címében is jobban kifejezve tartalmát. A negyedszázados pályafutás alatt a szerény 80 oldalas füzet 856 oldalas vakos kötétté fejlődött.

A halászatra vonatkozó tudnivalókat az olvasó a 42. (Tilalmak), a 274—282. (A halászatról szóló törvény végrehajtásának ellenőrzése), a 404. (Halászati igazgatás) és a 452. (Halászati felügyelőség, Halélettani és szennyvíztisztító kísérleti állomás és Halkórtani állomás) lapon találja.

TÁRSULATOK. EGYESÜLETEK.

Az Országos Halászlati Egyesület Budapesten július hó 5-én választmányi ülést tartott *báró Inkey Pál* elnöklété alatt. Jelen voltak: Dr. Buczászky Bertalan, dr. Dobránszky Béla, dr. Goszthony Mihály, Répássy Miklós ügyvezető titkár, Schwarz Izidor (Győr), Simonffy Gyula, Stögermayer Antal (Szolnok), Végh János másodtitkár-jegyző és Zimmer Ferencz választmányi tagok. Távolaradásukat kimentették: Landgraf János alelnök, Corhus Béla, Ivančić József (Zagreb), Kuttner Kálmán pénztáros, Purgly Pál (Siófok) és Makfalvay Géza (Kiskorpad).

Elnök a májusi közgyűlésen újraválasztott választmány első ülésén a megjelenteket üdvözölvén, mindenelőtt indítványozza; hogy az egyesület elnöke, *báró Tallián Béla* v. b. t. t., a ki a mai ülésen, közbejött akadályok miatt meg nem jelenhetett, újabb legfelső kitüntetése alkalmából táviratilag üdvözöltessék. Meleg szavakkal emlékezik aztán meg a napokban elhunyt *Valasek Ferencz* tatai tógazdasági intézőről, mint a választmány egyik buzgó tagjáról, a kinek halála nagy vesztesége a halászlati ügynek és a kinek családjához az egyesület nevében az elnökség részvétlétviratát intézett. A választmány emlékét jegyzőkönyvileg örökíti meg.

A tárgysorozat 1. pontjára térve át, *Végh János* másodtitkár-jegyző ismerteti az egyesület felhívása alapján eddig beérkezett és az *ez ideig hálószerkezetre vonatkozó igénybejelentések kimutatását*, mely szerint csupán az egyesület érdekeltségi köréhez tartozó tógazdák és hivatásos halászok kész árúban (hálószerkezetszámokban) *több mint 210 métermássa* súlyú kenderhálót, kötelet és zsineget igényelnének, hogy halászlátuk fennakadást ne szenvedjen; ezeknek a hálószerkezetszámoknak az előállításához körülbelül kétszer ennyi, tehát legkevesebb 400 métermássa nyerskendermennyiség szükséges.

Répássy Miklós ügyvezető-titkár bejelenti, hogy a napokban a *hódsági kenderfonógyár leégett* s az érdeklét czégektől nyert értesülések szerint állítólag az egyesület korábbi felterjesztése alapján a kereskedelemügyi miniszteri R. 11031/1917. sz. rendeletével eddig hálógyártás céljára *kiutalt 6369 kg. nyerskenderanyag* is a tűz martaléka lett. Ezzel összefüggésben másodtitkár-jegyző felolvassa a *Csuzner-Varga-féle nagybecskereki*, illetőleg szegedi és *Hirschfeld Armin debreczeni hálókötőgyárosok írásbeli beadványait* a Hódságon elégett kenderanyagoknak pótlólag és újból való kiutalása iránt, a mit már a kereskedelmi minisztériumnál külön-külön benyújtott folyamodványaikban is kérelmeztek.

Beható eszmecsere után, melyben a jelenlevők valamennyien résztvettek, a választmány egyhangúlag elhatározza, hogy az egyesület átérzvéen a hálóanyagok hiányából következő nehéz helyzetet, a *földművelésügyi és kereskedelemügyi miniszterekhez intézzen sürgős beadványokat* és az Orsz. Közélelm. Hivatalnál is járjon el az elégett kenderanyagok pótlása, illetőleg a már kilátásba helyezett 20,000 kg. nyerskendermennyiség további részleteinek folytatólagos kiutalása iránt, annyi-
val is inkább, mert a katonai és népélelmezés mérhetetlen kárára hálók hiányában a halászlati üzemek teljesen megakadnak.

Zimmer Ferencz beszámol az osztrák haltermelők és halkereskedők Bécsben tartott júniusi értekezletén hallottakról, melyek szerint szó lehetne teljesen kész *pamuthálóknak Németországból való behozataláról is*, ha ennek ellenében az u. n. levantei pamutjárandóságukból megfelelő mennyiséget engednék át.

Répássy Miklós és Dobránszky Béla dr. megerősítik a Zimmer Ferencz közléseit azzal, hogy értesüléseik szerint a pamuthálók átengedése Magyarország részére is ugyanilyen feltételekkel kilátásba helyeztetett.

Stögermayer Antal és Schwarz Izidor a hivatásos halászok nevében örömmel üdvözölnék a pamuthálók behozatalát, mert saját tapasztalataikból állíthatják, hogy a pamuthálók a gyakorlatban kitűnően beváltak.

Az *elnök* összefoglaló szavai után és javaslatára a választmány elhatározta, hogy *felterjesztést* intéz az illetékes minisztériumokhoz, tétessenek meg sürgősen azok az intézkedések, melyek alapján a pamuthálók behozatala Németországból mielőbb megvalósítható.

2. *Másodtitkár-jegyző* a vidéken levő pénztáros megbízásából tájékoztatja a választmányt a *tagdíjhátralékokról* és az ezek behajtására irányuló eddigi sikertelen kísérlekről. A választmány *pósta megbízás útján való fizetési felszólítás* intézését határozta el s a kiknél ennek sem lenne eredménye, azok ellen peres eljárás indítandó.

3. Olvastatott az *újonnan jelentkezett tagok névsora*, mely szerint alapítók lettek: Haltegyesítő Részvénytársaság, örgróf Pallavicini Arthur (Écska), Pancsova város, gróf Széchényi Géza (Erdőcsokonya); rendes tagok lettek: Juristowsky Miklós; ny. hadbíró-ezredes, Korsós Zoltán, városi tanácsnok (Pancsova), Kovács Péter, halászbérlő (Szigetszentmiklós), Tuboly Lajos, főszolgabíró (Sárvár) és ifj. Goszthony Mihály dr. Olvastatott továbbá a tagok toborzására legújabbban kibocsájtandó *felhívás* szövege. A választmány tudomásul vette.

4. A választmány elhatározta az új földmív. és keresk. szakminiszterek üdvözlését.

5. Az indítványokra térve át, *Zimmer Ferencz* rámutat arra a visszásságra, mely főként a pontyra megszabott *hosszú tilalmi-ido* (április 1.—július 15.) miatt, úgy a vidéken, mint a budapesti vásárcsarnokban tapasztalható.

Miután a törvény idevonatkozó rendelkezése csakugyan túlzott s feleslegesen korlátozza a halászlátot, a választmány elhatározta, hogy a földművelésügyi miniszter úrhoz *felterjesztést* intéz avégből, hogy a katonai és népélelmezés érdekeire való figyelemmel, esetleg a kivételes törvény alapján *rendeletileg szabályoztassanak az időségi tilalmak*, a mi szakszempontról is megfelelőbb volna, mert a rendelet mindig számolhat az éghajlati, időjárás, stb. viszonyokkal.

6. *Stögermayer Antal* felpanaszolja, hogy nemcsak hálóanyagokban van hiány, hanem már a hivatásos halászok által használni szokott *nagyobb horgok sem kaphatók*, pedig a nagyobb ragadozó halak (harcsa, csuka, stb.) tömeges fogása az ú. n. fenékhorgokkal történik. A szükségletet legalább 400,000 darabra teszi.

Schwarz Izidor, hozzászólása után elhatározta a választmány, hogy a megfelelő minta beszerzése után tájékoztadják az egyesület vezetősége az előállítás lehetőségéről s annak alapján kérelmezze illetékes helyen a szükséges aczélanyag kiutalását.

7. *Elnök* tájékoztatja a választmányt a *haltakormány biztosítása* érdekében tett eddigi személyes eljárásának eredményeiről, mely szerint a kormányhatóság nem zárkózik el attól, hogy a Korpaközpont útján bizonyos malomtermékeket (büköny, konkoly, olajpogácsa, kukoricacsira, stb.) a tógazdaságok céljára időnként átengedjen, ha az egyesület az érdekeltek takarmány-szükségletét kimutatásba foglalva, beterjeszti a földművelésügyi minisztériumhoz.

Goszthony Mihály, Dobránszky Béla és Répássy Miklós kifejtik, hogy a sürgősségre való tekintettel, a szükséglet csak általánosságban adható meg.

Dobránszky Béla megemlíti azt is, hogy bizonyos mértékig a romlott termények is felhasználhatók a halak etetésére, főként darálva és megfőzve. Ezzel szemben a választmány több tagja előadja, hogy egyes tógazdák a romlott takarmánnyal igen rossz tapasztalatokra jutottak s ezért a rendszerint igen drága anyagokat aligha vennék igénybe.

Elnök összefoglalva a hozzászólásokat megállapítja, hogy az országban meglévő, kereken 10,000 hold belterjes üzemű tógazdaságból *legalább 7000 kat. holdnyi vízterületen* intenzív etetéses gazdálkodás folyik, hol a terméshozam fokozása mellett halivadék nevelésével is rendszeresen foglalkoznak. Épen azért országos tapasztalat szerint az előrehaladt időnyt is figyelembe véve, kat. holdanként még legalább 2 métermázsza takarmányt számítva, *összesen 140 vagon takarmányra volna szükség, hogy a tógazdaságok hozama a várakozásnak csak némileg is megfeleljen.* Csupán a nélkülözhetetlen tényezőanyag és halivadék biztosítására is *legkevesebb 50 vagon* takarmányra van a tógazdaságoknak feltétlen szükségük. A választmány ennek alapján a földművelésügyi miniszterhez *sürgős felterjesztést* intéz a jelzett takarmánymennyiség kiutalását kérve.

8. *Dr. Bucsánszky Bertalan* előadja, hogy a sport-horgászat céljára kívánt apró horgok még kaphatók, de *horognyél* egyáltalán nem vásárolható. Miután azonban az ő értesülése szerint pl. Nagytétényben a községi előljárósnál bűnjelként lefoglalva legalább 30 db horognyél fekszik és hasonló eset még sok helyen lehet az országban, felveti a kérdést, vajjon azoknak megszerzése a törvényes kellekkel bíró *sport-horgászat céljára* nem volna-e valami módon biztosítható? Rövid úton megindított irányítói kísérletei Nagytétényben nem vezettek e edményre.

A választmány a gondolatot nagyon üdvösnek tartja, de a bűnjelnek elkobzásánál a kihágásról szóló büntető törvénykönyv általános határozatai mérvadóak. Mindenesetre kívánatos a kérdéssel tovább foglalkozni s a felszólamló által jelzett irányban a megoldást keresni.

9. *Dr. Dobránszky Béla* célszerűnek tartaná, ha az egyesület az eladó halivadéknak úgyszintén a keresett *ivadékszükségletnek nyilvántartásával*, továbbá hálók és egyéb halá zati szerszámok közvetítésének kérdésével is foglalkoznék, főként a „Halászat“-ban, sőt esetleg a napilapokban is elhelyezendő tudósítások leadásával.

A titkárság előadja, hogy az ivadék nyilvántartásának eddig sem volt akadálya és az meg is történik, ha az érdekeltek a készleteket, illetőleg a szükségletet akár az egyesületnek, akár az Orsz. Halászati Felügyelőségnek bejelentik; a bejelentések közhírrétételéről a „Halászat“ mindig készséggel gondoskodik. A napilapok csak megfelelő díjazásért hajlandók közzétenni tudósításainkat.

(—gh.)

A Balatoni halászati társulat folyó évi június 28-án tartotta évi rendes közgyűlését Siófokon *Inkey Pál báró* elnökletével. Az igazgató jelentéséből kiveszszük az alábbi főbb adatokat:

A társulat vízterülete 105,586 kataszterhold és 1535 négyzetöl; tagjainak száma 37. A társulat ingóságának leltári értéke 56,286-69 K. Hadikölcsönre eddig 20,000 koronát jegyeztek. Az 1916. évre befolyt bérjövedelem 56,480 K.

A bérlő részvénytársaság adatai szerint az 1915/16. üzemben kikerült a Balatonból összesen 505,024 kg.

hal; részletezve: garda 60,849 kg., keszeg 357,686 kg., ón 8670 kg., csuka 9834 kg., harcsa 5640 kg., ponty 8219 kg., fogassüllő: I. rendű 4962 kg., II. rendű 3055 kilogramm, III. rendű 11,191 kg., IV. rendű 34,497 kg., czompo és egyéb apró hal 421 kg. Az előző év fogási eredményéhez képest a zsákmány 54,236 kg.-mal több, a miből fogassüllőre 15,504 kg., a pontyra pedig 5208 kilogramm esik.

A halászatot az elmúlt évben kizárólag gyalomhálóval űzték, mindössze 15 ilyen háló volt működésben. A bérlővállalatnál 165 halász és 76 más alkalmazott talált foglalkozást; időközönként halhasítással és pikelyezéssel még 65 egyén foglalkozott. Ez évben kivételesen katonákat, orosz hadifoglyokat is alkalmaztak az üzemből.

A tó halállományának fenntartása és gyarapítása érdekében 1916. tavaszán 177 millió fogassüllőikra kikeltetését gondozták; ugyancsak tavaszra került a Balatonba 8369 kg. gyorsnövésű nemes pontyivadék és ősszel, már az 1917. üzemi év számlájára, újból 5783 kg. A földművelésügyi minisztérium a pontyhálásítás költségének felerészben való fedezésére a társulatot 1916-ra 12,007-81 államsegélyben részesítette és a ponty fogási tilalmát, a régi, elvényt anyag kifoghatása érdekében, folyó évi május hó 1-től kezdődőleg is felfüggesztette. A tilalmi időben folytatott halászat eredménye június 15-ig kereken 6500 kg. ponty volt.

Az időjárás az 1916. évben a fogassüllő ivásának kedvezett, de a máskor észlelhető tömeges partszéli pontyívás alig volt észlelhető. Nagyon sok volt a szeles, hűvös nap, a mihez még az is járult, hogy a Balaton nagy vízállása következtében messzebb fekvő parti mélyedések is elöntettek s az anyapontyok oda vonultak ki, a hol, sajnos, nagyobbbrészt a rájuk leső orvhalások prédájává lettek.

A társulat 65 esetben 173 orvhalászt jelentett fel. Ezek közül 16-ot felmentettek; hadbavonult s így az eljárás le nem volt folytatható 12 ellen; ítéletet még nem hoztak 55 esetben; mint fiatalokú 22 dorgálásban részesült; elmarasztaltak 50—200 koronáig terjedő pénzbüntetésben, illetőleg 1—8 napig terjedő elzárásban 68 egyént.

Az őrzést 1—2 népfelkelővel megerősített 14 balatonparti csendőrör s végezte, a kiket a bérlővállalat néhány alkalmazottja is támogatott.

Az 1917. évi költségelőirányzat 61,277 K bevételt és 54,849-84 K kiadást tüntet fel; várható maradvány tehát 1927-16 K.

A haltenyésztési számla bevételi előirányzata 1917-re 62,551 K, kiadása pedig 50,010 K; e tételekben a pontyhálásítás költsége 50,000 K-val szerepel, a mely fedezetét a bérlő részvénytársaság hozzájárulásában és az államsegélyben találja.

A Budapesti Horgászok Egyesülete június hó 8-án tartotta közgyűlését *dr. Bucsánszky Bertalan* elnökletével. Az elnök meglehetősen szavakkal emlékezett meg az egyesület újjáalakulása alkalmából annak első elnökéről és megalapítójáról: semsei Semsey Móriczról, kinek emlékét hálás kegyelettel és szeretettel ápolja az egyesület. Arczképét megfestette és emlékét jegyzőkönyvben örökítette meg.

Az egyesületi tagok száma oly rohamosan szaporodott, hogy alapszabálymódosításra sürgősen szükség volt. A horgászszervevény kielégítése céljából több víz bérletéről is kellett gondoskodni, a mi az elnökség buzgó utánjárása mellett sikerült is. Így jutott az egyesület az „Atlantica“ hajózási r.-t. tulajdonában levő Háros-szigeti

területhez s 1918. november hó 1-től a lágymányosi tó vízbérletéhez. Hogy az egyesület az anyagi terheket megbírja és hogy a szükséges beruházásokat eszközölhesse, a tagsági díjat 10 K-ról 20 koronára emelte fel.

A közgyűlés közfelkiáltással s nagy lelkesedéssel választotta meg újra elnöké *dr. Bucsanszky Bertalant*, az egyesület újjáalakítóját s a kinek kezdeményezésére indultak meg az egyesületben a horgászati előadások és gyakorlati tanítások.

A régi tisztikart és 24 tagból álló választmányt, kiegészítve az ifju generációval, egyhangúlag választotta meg a közgyűlés.

VEGYESEK.

Valasek Ferenc †

Ismét kidőlt sorainkból a halászat egyik legderekből munkása. *Valasek Ferenc*, a tatai hitbizományi uradalom tógazdasági intézője, az Országos Halászati Egyesület választmányi tagja, f. évi június hó 27-én, életének 59., szolgálatának 44. évében elhunyt.

Életkorát tekintve, bizony még elég fiatalon hagyott itt bennünket, de a *szolgálatban* eltöltött 44 év oly munkásságot jelent, a minőre sokkal hosszabb élettartam mellett is csak ritka kevesen képesek. Ez a munkásság tette egyébként oly szerény egyéniségét ismertté az egész országban s neve szinte egy fogalommal lett a híres, neves tatai tógazdasággal. Gazdag gyakorlati tapasztalattal, önzetlen becsületességgel vezette ezt a nagy üzemet. Elért eredményeit nemcsak itthon, de külföldön is elismerték; a bécsi nemzetközi kiállításon a Valasek Ferenc kezei alól kikerült tatai tenyészanyag az ausztriai régi nagyhírű halgazdaságok anyaga között díszoklevelet nyert.

Fáradságot nem ismerő, ügyszeretettel dolgozó munkatársunkat vesztettük el benne. Emlékét kegyelettel őrizzük!

Mire jó az elhasznált háló? Már vagy kéthete, hogy az Aldunán jár egy öreg kereskedő és összevásárolja az elhasznált hálókat: kilogrammját 50 fillérért. Állítólag szőlőkötözésre használják fel; de össze csavarva igen jó gabonakéveket is lesz belőle. Nagy titokban még azt is elárulta az öreg, hogy gyarak használják fel posztókészítéshez! Mennyiben mondott igazat, nem tudom, de annyi bizonyos, hogy később az 50 fillér vételárát felemelte 80—100 fillérre; tehát mégis csak készülő belőle valami, mi a szőlő- és kéveket kötőz-nél is jobban bírja a beszerzési költséget. *SMJ.*

Rossz szokások. Azok a tavak, a melyek község mellett fekszenek, valósággal temetői a falu minden hulladékának. A lakosság minden törött fazékat, üveget, porcellánt, bádogedényt, elégett kályhacsövet, sütőt, vaslapátot és törött ásót a vízbe dob, tetejébe még az elhullott baromfit is.

Igaz, hogy van törvény, mely az efféléit tiltja, de ki ismeri azt a jegyzőn kívül. De hát annak egyéb dolga van, mint a vízre vigyázni. Feljelentés pedig nem igen történik. A tótulajdonos vajmi ritkán éri tetten őket, akkor is a békeség kedvéért megelégszik azzal, hogy figyelmezteti a „kihágót”: ha ismét tetten éri, majd feljelenti! A szomszédok pedig ugyancsak óvakodnak egymást feljelenteni, hiszen ma egyik, holnap a másik hordja a vízbe a törött tárgyakat.

Pedig ilyen bedobott tárgyak igen sok veszedelmet és nagy kárt jelentenek a tótulajdonosnak. Ritka évben

nem fordul elő, hogy a halászok csizmáját az üvegdarabok össze ne vagdossák, ha pedig nyáron meztláb halásznak, a lábukat. Így 1916-ban augusztusban egyik halásznak csontig vágta keresztül a lábát az üveg; 20 napig volt munkaképtelen. Ugyanaz az üveg úgy végighasította a hálót, mintha beretvaélú késsel vágta volna ketté. A rossz kályhacsövek rendszeren megtelnek iszappal, súlyosakká válnak; jaj annak a hálónak, a melyikbe belekerülnek! A javítása néhány órára szünetelteti a halászatot.

Más! Ha a falu asszonyai közül valaki kacsaít vagy ludait ki akarja terelni a tóra, ehhez a művelethez rendszeren letör egy zöld galyat és azzal hajlja a vizen úszó baromfit; ha ez aztán ahelyett, hogy kifelé jönne, befelé halad, akkor a kezében levő galyat elébe dobja, letör egy másikat és így tovább; sokszor ötöt-hatot is, míg a ruczákat vagy libákat sikerül kizavarni a vízből. El lehet most már képzelni, hogy mennyi ilyen galy kerül a tóba egy nyáron át. A zöld galy pedig, ha teleszívta magát vízzel, lesülyed a tó fenekére; ha aztán a háló ott jár lehalászáskor, úgy megtelik galylyal, hogy órák kellenek hozzá, míg kitaraktják belőle és a tanyában persze nem fognak semmit, mert a galyak úgy felpeczelik a hálót, hogy a bekerített hal a nyílásokon mind szépen kiszökik.

A vízbe dobott tárgyak valóságos átka a halászatnak. Ezt a lakosság nagyon is tudja, mert ha halásznak, mind ott van és bámul; látja és hallja a halászok káromkoását! De azért, ha eltörik egy fazék vagy üveg, csak megint a vízbe dobja.

Sokszor, ha magam vagyok künn a halászkznál, a kifogott — kihalászott — tárgyakat elcipéltetem messzebbre a vízből; harmad-negyednapra minden bizonynyal ismét a vízben vannak.

Egy ízben egy jómódú parasztgazda állt ott éppen mikor a halászok a hálóban lévő iszappal megtelt sütőnek az eltávolításával kínlódtak; hallotta a szitkozódásukat, hogy miképp áldatják a jó Istennel azt is, a ki bedobta a vízbe. Azzal a felelettel állott elő a jámbor: „hát hová dobja? a trágyadombra csak nem dobhatja, hogy a földekre kerüljön, vagy a szőlőbe!”

Szóval a víz mindenre jó.

SMJ.

Halászati bérek emelkedése a Rajnán. A Rajnán most adták egyes szakaszok halászatát bérbre 9 évre. A Bornhofentől Ehrental szigetéig terjedő részért, a melyért eddig 32 márkát fizettek, 1050 márkát ajánlottak. Egy másik 200 méter hosszú szakaszért, a hol különösen lázaczalászat folyik, a melyért eddig 15 márkát fizettek, 100 márkát ajánlottak. A „Mainzer Anz.” megjegyzi, hogy érthető volna, ha ez a nagy bérfizetés csak a háború tartamára szólna, de 9 évi bérleti időszakra kötelező; így aztán aligha azt nem kell hinnünk, hogy a háború után is még ennek megfelelő magas árak alakulnak majd ki.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

M. L. Esztergom. Hirdetését, kívánságához képest, még kétszer közöljük. Az azért járó díj, a megfelelő engedmény leszámításával, 7 korona; tessék azt a kiadóhivatalba beküldeni.

Tőkezelői vagy halászmesteri állást keres

mérlegképes, 26 éves, nőtlen, magyar és tót nyelvet beszélő, halászat összes ágait gyakorlatból értő önálló munkaerő. Megkereséseket a fizetés megjelölésével „**Szakember**” jellegre a lap kiadóhivatalába kér.

Hivatalos árjegyzés Budapest székesfőváros vásárcsarnokaiban és nyílt piaczaiban.
Áringadozások kilogrammonként fillérben.

Az áru neve	1917. június 25—30. között.			1917. július 2—7. között.		
	Nagyban	A vásárcsarnokokban	A nyílt piaczkokon	Nagyban	A vásárcsarnokokban	A nyílt piaczkokon
		kicsinyben			kicsinyben	
a) Édesvízi élő hal.						
Ponty, nagy	900—1000	900—1200	} 1100—1600	1000—1000	1000—1200	} 900—900
" kicsiny	800—800	800—1000		—	800—1000	
Harcsa, nagy	—	—	} —	—	—	} —
" kicsiny	—	1200—1200		—	—	
Csuka, nagy	—	900—900	} 500—700	—	900—900	} —
" kicsiny	—	800—800		—	800—800	
" gassüllő, dunai	—	—	—	—	—	—
" rász	360—450	500—600	400—500	400—450	500—600	400—600
Czompó	—	600—760	—	—	600—760	600—700
Márna	—	800—800	—	—	800—800	—
Készeg	—	—	—	—	—	—
Pisztráng	—	2000—2000	—	—	2000—2000	—
Kecsege, nagy	—	—	—	—	—	—
" kicsiny	—	—	1000—1000	—	—	—
Apró kevert hal	—	—	—	—	—	—
b) Édesvízi jegelt (nem élő).						
Ponty, nagy	650—700	700—800	} 560—740	600—700	700—1000	} 560—700
" kicsiny	300—500	600—700		—	300—500	
Harcsa, nagy	900—1000	1200—1700	} 1000—1400	900—1000	1200—1700	} 1000—1400
" kicsiny	800—800	700—1200		—	800—800	
Csuka, nagy	600—700	700—800	} 400—700	600—700	700—840	} 400—900
" kicsiny	400—500	500—700		—	400—500	
Fogassüllő, dunai	1000—1600	1400—1600	—	1000—1200	1500—1600	1200—1400
" balatoni nagy	—	2000—2200	—	—	2000—2200	—
" " kicsiny	—	1500—1800	—	—	1500—1800	—
Keszeg, balatoni	—	—	—	—	—	—
Garda, balatoni	—	—	—	—	—	—
Kárász	150—360	300—560	240—500	150—340	300—440	200—440
Czompó	450—500	440—640	560—600	500—500	500—700	500—500
Márna	—	480—640	200—540	—	480—600	—
Keszeg	—	300—300	280—500	—	—	300—340
Pisztráng	—	—	—	—	—	—
Lazac, rajnai	—	—	—	—	—	—
Kecsege, nagy	1200—1800	1600—1800	—	1200—1200	1600—1600	—
" kicsiny	1100—1300	1200—1600	800—1000	—	1200—1200	—
Söreg	—	—	—	—	—	—
Viza	—	—	—	—	—	—
Apró, kevert hal	—	300—360	280—500	—	300—360	250—500
c) Rák.						
Folyami rák, nagy 1 darab	—	220—220	—	—	160—220	—
" " kicsiny 1 "	—	40—60	—	—	60—60	—

Tógazdaságok figyelmébe!

Veszek több ezer métermázsa élő pontyot, czompót, kárászt stb.

ZIMMER FERENCZ halászmester, cs. és kir. udvari szállító **BUDAPEST**, Központi vásárcsarnok. Telefon: 61—24

A SÁRDI TÓGAZDASÁG

Levélczím: Tógazdaság Sárd. Sürgönyczím: Tógazdaság Kiskorpád. Vasutállomás: Kiskorpád.

ősz és tavasz szállításra elad 1—2—3-nyaras javított wittingaui pontyot és anyapontyot, bajorországi aischgründi 1—3-nyaras és anyapontyot, japánpontyot (higoi), aranyorlát, naphalat, amerikai törpeharcsát, 1—4-nyaras tavi czompót, fogassüllőt, megtermékenyített fogassüllőikrát és minden egyéb tenyészhalat.

A tógazdaság kizárólag csak tenyészhalat termel.

Árjegyzékkel szolgál a Tógazdasági Intézőség Sárd és dr. Hirsch Alfréd Budapest, Klotild-palota.